

„Edinost“

zhaja enkrat na dan, razun nedelj in praznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročilna značka:

Za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročilne se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale (domači oglasi) itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Ne frankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu

„In hoc signo vinces“?

(V tem znamenju zmagaš?)

Ko je hodil naš Odrešenik po svetu, ko je učil ljudstvo, oznanjujoč mu sveto vero, dal nam je toliko in toliko dokazov, kako iskreno je ljubil On zatirane in preganjane. Reče, ubožčke, zatirance je storil sebi enake. Kako pa delajo dandanes njegovi laški nasledniki? Kako delajo dandanes oni, katere je On postavil, naj žive po njegovem izgledu, naj uče nauk, kateri jih je On učil?

Tu v Trstu je zatiran ubogi Slovenec. Tu v Trstu zapodili so mili naš materini jezik iz cerkve sv. Justa. Tu v Trstu so preprečili slovenski misijon. Tu v Trstu so zagнали grozen krik proti blagoslovljenju bele zastave samo radi tega, ker je imela napis naših svetnikov sv. Cirila in Metoda.

In nasledniki Kristovi, nasledniki Odrešenika, ki je dal toliko izgledov, kako je treba ljubiti zatirane in preganjane, ti nasledniki Kristovi, so-li kaj storili, da bi se bili potegovali za zatirani in preganjani slovenski jezik? Kateri — prosim ves svet, naj navede ime laškega, katoliškega duhovnika — kateri izmed laških katoliških duhovnikov se je potegoval za naš jezik v cerkvi sv. Justa, kateri laški duhovnik se je potegoval za naše pravice v cerkvi sv. Justa, kateri laški duhovnik se je postavil po robu takrat, ko so izgnali iz cerkve sv. Justa jezik našega ubogega, zatiranega slovenskega naroda? ! Odgovorite, gospoda laška v duhovski obleki, odgovorite nam na stavljen vprašanje, odgovorite nam, ako ljubite Krista, ako ste njegovi nasledniki, ako živite po njegovih izgledih, — odgovorite nam, ako hočete dobro oni cerkvi, katero je postavil naš Odrešenik!

Odgovorite nam dalje, laški duhovniki, Vi nasledniki Krista, Vi nam odgovorite, kake korake ste naredili, da bi ne bil preprečen sv. Misijon pri sv. Jakobu! Povejte nam, ali in kako ste se trudili, da bi bil slišal ubogi slovenski zatirani narod besedo božjo v slovenskem jeziku, v onem jeziku, kateri je imel tudi naš Odrešenik v mislih, ko je rekel: »Idite in učite vse narode!« »Vse narode« — čujete laški duhovniki, vse narode je rekel Krist in tudi našemu narodu, našemu slovenskemu narodu naj oznanjujejo Kristov nebeški nauk! A naš ubogi sloven-

ski narod ni bil tega deležen: — preprečili so slovenski Misijon pri sv. Jakobu, — povejte nam torej, kaj ste Vi laški dahovniki vse storili, da bi ne bil preprečen slovenski Misijon? ! Povejte nam, da Vas bomo ljubili, kakor naslednike Kristove, ako ste se v resnici potegovali za naš ubogi zatirani in preganjani slovenski narod in za njegov jezik! Povejte in govorite!

In ko so Lahji začeli gonjo proti blagoslovljenju bele zastave pri sv. Jakobu, ko Lahji začeli gonjo, da se bela zastava, se slovenskim napisom, ne sme udeležiti procesije sv. Rešnjega Telesa, povejte nam laški duhovniki, kaj ste Vi storili, da bi bila uboga cerkvena zastava še slika sv. Cirila in Metoda blagoslovljena in shranjena pri sv. Jakobu; povejte nam, kaj ste Vi storili takrat, ko se ni dovolilo našemu zatiranemu in preganjanemu slovenskemu narodu udeležiti se procesije sv. Rešnjega Telesa? ! Odgovorite nam, da ste Vi, nasledniki Kristovi, storili vse mogoče, naj blagoslové zastavo naših svetnikov! Odgovorite nam, da ste storili vse mogoče, kakor nasledniki Kristovi, da naša zastava pojde v procesijo! To in tako nam odgovorite in mi porečemo: Vi ste pravi nasledniki Kristovi, Vaš nauk je oni nauk našega Odrešenika, Vaše življenje in dejanje je prav isto, kakoršno Vas je učil naš Odrešenik! Prosimo, odgovorite nam na to! Prosimo in zahtevamo od Vas tega pojasnila, ako hočete, da bomo verovali še, da ste Vi pravi učitelji in da ni laži v Vaših ustih! Govorite, o gospoda laška v duhovski obleki, govorite, mi pričakujemo željno odgovora!

Ti ubogi slovenski narod-mučenik imaš že ta odgovor, ti ubogi slovenski narod že veš, kako so se obnašali ti gospodje v duhovski obleki. — Ti ubogi narod že veš, kako so ti nasledniki Kristovi, — ti ubogi narod že veš, kako te ljubijo, kako te podpirajo. — Župnik pri sv. Jakobu se je branil blagoslovljenja, župnik pri sv. Jakobu se je branil sprejeti zastavo, župnik pri sv. Jakobu ni dovolil beli katoliški zastavi v procesijo. Duhovnik z belo srajco in brevirjem v roki je tekal okoli in veselo ploskal, dane sme zastava na dan. List laških duhovnikov je imenoval zastavo našega ubogega ljudstva, to katoliško zastavo: politično demonstracijo.... Ječe tržške čujejo vzdihne, — po sodnih dvoranah odmeva o tej ljubezni laških

duhovnikov do svojega sobrata, — do našega trpečega naroda; iz cerkve pri sv. Jakobu so spodili slovenske pevce, Rojan in Škedenj sta izkpravela pod njihovimi udarci.

In »In hoc signo vinces?« — »V tem znamenju zmagaš?« o ti laška duhovščina? V tem znamenju misliš polniti latinske cerkve?!

Kako lep, mil, blag je prihod pravih Kristovih blagovestnikov. V šumu, v nevihti ne prihaja Gospod, nego v miru, v ljubezni! Vi hočete Krista zmagonoseca? Mečem in ognjem bodi znamenovana njegova pot? Njegova vera, nauk, cerkev naj uniči nas uboge Slovence? Zaradi tega podite iz cerkve naš sveti jezik, našim otrokom kratite krščanski nauk po svojih šolah in jih nečete drugače učiti nego italijanski, iz vseh pobožnih bratovščin ste spodili naš sveti jezik. Me, krščanske slovenske žene, smo brez vsake tolažbe, naši otroci nam rastejo, a da ne vidijo ljubezni Kristovih naslednikov.

Drugi blagovestniki prihajajo. Duh sv. Cirila in Metoda vlada mej njimi. Kako jih želimo me uboge Slovence! Kako srečni bodo naši otroci, ko jim bodo v ljubezni polagali na glave blagoslovljene roke. Učili nas bodo, ne Krista zmagonoseca — nego Krista, kneza miru in sprave. Ponosno, izmučeno lice naših možkih je veselo, ker vidijo svoje družine rešene, srečne!

Kdo zmaguje torej? Znamenje miru in sprave, znamenje ljubezni in družinske sreče — »in hoc signo vinces!«

Tržačanka.

Politični pregled.

V TRSTU, dne 1. decembra 1900.

Volilno gibanje. Istra. Po večeraj dani obljubi podajemo tu pregled dosedanjih volitev v V. kuriji, sestavljen po poročilih, došlih do sinoči. Naše volilne može so izvolile nastopne sekcije:

Lošinj veliki 5, Tinjan 7, Višnjan (II. sekcija) 4, Žminj 9, Lindar (Pazin) 10, Glogorica (Pazin) 3, Novaki (Pazin) 3, Grdoselo (Pazin) 4, Beram (Pazin) 5, Boljun 7, Unije (Malo selo) 1, Čepić (Plomin) 3, Kršan (Plomin) 4, Podgrad (IV. sekcija) 14, Dekani in Loka 12, Dolina 10, Sv. Lovreč (Labin) 5, Sv. Martin (Labin) 5 Dubrova (Labin) 4,

škova preselila z Dunaja v Maribor, kjer je spočetka bivala v isti hiši tik mojega stanovanja...

Ernestina Jelovškova se je po smrti dra. Fr. Ernesta s svojo materjo preselila v — Trst, kjer je preživela v prežalostnih razmerah od l. 1856. do l. 1866. Potem je šla z njo na Dunaj, kjer je prebila, zopet v veliki bedi, devet let, t. j. do l. 1875. V tem letu je umrla njena »nezakonska« mati, Ana Jelovškova in hči našega pesnika-prvaka je potem preselila na Dunaj še dve leti, do l. 1877., dokler je midva z njenim ujem nisva privabila v Maribor.

Ondu smo preživeli v blaženem sporazumljenju lepe dneve; zlasti na izletih po slikoviti mariborski okolici smo občevali povsem neprisljeno, kakor jedna rodbina! Pri tem je naša prijateljica Ernestina, izmučena po dolgotrajnem bivanju v zaduhlem vele mestnem zraku, nekoliko okrevala in se razvedrila ter pozabila prebite kruhoborske muke v Trstu in na Dunaju, kjer je morala preživljati svojo mater v dolgotrajni bolezni z utrudljivim šivanjem ženskega in moškega perila...

Začetkom leta 1878. sem se jaz, na poziv mojega veledušnega pokrovitelja, g. Ivana Hribarja, preselil drugič v Ljubljano; dva meseca pozneje je pokojni profesor dr. Janko Pajk napovedal konkurz, vsled česar

Volun (Čres) 1, Karojba (Motovun) 5, Koper Lazaret 5, Dobrinj (2 sekciji) 7, Materija 11, Sv. Ivan (Čres) 3, Klanjec 5, Gornjavas (Roč) 2, Jelsane 8, Topolovac Oprtalj 2.

Italijanske volilne može so izvolile nastopne sekcije:

Cittanuova 3, Umag 5, Materada (Umag) 4, Momian 5, Buje 9, Triban (Buje) 3, Brtonigla 3, Grožnjan (2 sekciji) 7, Višnjan (1 sekcija) 4, Čunski (Maloselo) 1, Pazin (mesto) 4, Piran (mesto) 20, Kaštel (Piran) 3, Novavas (Piran) 2, Vižinada 4, Kaštelir (Vižinada) 3, Plomin (mesto) 3, Koper (mesto) 16, Labin (mesto) 5, Sv. Nedelja (Labin) 2, Pomjan 7, Roč 4, Berkoč (Motovun) 3, Motovun (mesto) 3, Zdranj-Oprtalj 2, Maloselo 10.

Naših volilnih može je torej izvoljenih 164, italijanskih 135. K tem poslednjim bi bilo sicer še prišteti 7 volilnih mož, izvoljenih v Oprtlju, ali tam so se dogodile take nečuvne stvari, da volitev mora biti ovržena, ako je le še senca pravice na svetu. A pozabiti ne smemo tudi, da naši največji občini Buzet in Kastav niti še volili nijednega volilnega moža! Iz teh številk je razvidno, da stvari ne stoji tako slabo za našo stranko, kakor mislijo nekateri črnogledi, ampak da smemo biti zadovoljni z dosedanjim uspehom za V. kurijo. V peti kuriji nismo dosedaj zgubili niti jedne pozicije, ki je bila pred tremi leti naša, pač pa smo pridobili nekaj novih. V labinjski občini smo pridobili 7 novih volilnih mož, v plominski 1, Roč (gorenja vas) 2, Koper Lazaret 5, Oprtalj-Topolovac 2, Unije 1. Zgubili smo sicer 4 vol. može za mesto Pazin, to pa le vsled nove razdelitve sekcij.

Pa tudi glede IV. kurije (kmečke občine zapadne Istre) nimamo razloga, da bi obupavali že sedaj. V tej je sicer res izvoljenih 67 italijanskih vol. mož in le 41 naših, a pozabiti ne smemo, da velika naša občina Buzet ni še izvolila nijednega volilnega moža! V tej kuriji smo izgubili jedino le vsled pristanske razdelitve sekcij 4 vol. može v Višnjanu, 3 v Motovunu (Brkač), 7 v Pomjanu (tu vsled razdelitve občine) in 7 v Škofljah. Pridobili pa smo 2 v Roču (Gorenjavas), 2 v Oprtlju-Topolovac, a danes voli sekcija Oprtalj in je gotovo, da jih pridobimo 7, ako ne bo odviše nasilja.

Po naši sodbi torej stvari ne stoji tako slabo. Seveda bi bila huda samoprevara, ako

je Martin Jelovšek prišel ob službo ter se takisto napotil s trebuhom za kruhom v »središče« nezdejnjene naše Slovenije in njegova nečakinja Ernestina je ostala zopet — sama, zapuščena, na obrežju deroče Drave.

Pozneje, po dolgotrajnem borenju njegove »strice« za — službo, preselila se je tudi zaostala hči prvega našega pesnika v opevano našo stolico, ter ondu samevala in — stradala v neki podstrešni sobici, nepoznana in pozabljena, kakor kakšna pregnanka iz tuje dežele...

Njeni ujec, ki se je sam boril za svoj obstanek, je ni mogel podpirati; mene pa je kruta usoda poglala zopet v burni svet, kjer sem se jedva s am vzdrževal na površju kruhoborstva, torej mi ni preostajalo ne časa ne sredstev za oskrbo drugih ljudi...

V svoji zapuščenosti se je hči našega Prešerna obrnila do pokojnega dra. Jakoba Razlaga, izročivši mu ostalino slavnega svojega očeta, da bi jo obelodanil njej na korist.

Zajedno je spisala — spominsko knjigo o svojih roditeljih, v kateri je razodeto tajnostno razmerje njunino, kar nam pojasni, ko se objavi, marsikatero mračno točko Prešernovega življenja in njegovih poezij.

Toda imenovani mučenik farizejske ne-

PODLISTEK

Prešernova hči.

(Spomenica k Prešernovi stoletnici.)

Napisal Vatroslav Holz.

Po sedmih letih prognanstva, v katero me je nemila usoda zgrešenega mojega življenja poslala tja doli na južni konec kršne Istre, med divje pomorščake, vrnil sem se v pozni jeseni l. 1873. zopet v svoje domače mesto Maribor, kjer sem preživel najlepša leta svojega mladostnega stremljenja za lepimi umetnostmi...

V onih sedmih letih moje odsotnosti iz premile domovine — koliko se je izpremenilo! Jaz sem v tem času skusil britki sad spoznanja, da: na tem svetu »človek le toliko velja, kar plača«. Poleg tega spoznanja sem si nabral precejšnjo množino drugih, razočarljivih izkustev, ki so me predramila iz opojljivih iluzij o človeškem življenju ter mi zarisala na čelo prve znake moške resnobe. Bil sem vrhu vseh grenkih spoznanj in poučljivih izkustev tudi v zmagobosni — namorski bitki pri Visu dne 20. julija 1866. l. in pridobil sem si še po vrhu ljubeznjivo družico na pot skozi življenje — tu doma pa so mi v tem pomrli ali se poizgubili po širnem svetu predragi prijatelji moje zlate mla-

dosti, tako, da sem se čutil osamljenega v slikovitem našem »slovenskem Strassburgu«.

V tistih dneh otožne osamljenosti sem se bil seznanil s častitljivim možem z dolgo brado. Bil je to — Martin Jelovšek, vodja Pajkove tiskarne v Mariboru, s katerim sem potem prebil marsikateri prelepi večer, poln poetičnih sanj...

Neki večer mi je moj bradati pobratim predal drobnopisan list od svoje nečakinje — Ernestine Jelovškove na Dunaji. Prečitatvestu ono duhovito pisemce, mi je rekel prijatelj Martin: To je »nezakonska hči« dra. Franceta Prešerna, katero je imel (poleg drugih dveh otrok) nesmrtni naš pesnik z mojo sestro Ano Jelovškovo. Le-ta je bila hišina pri dru. Chrovatu, v katerega »dvetniški pisarni je bil Prešern koncipient«...

Morete si misliti, kako sem bil presenečen po tem razodetju! Še bolj pa sem se vzradostil, ko me je imenovani Prešernov svak prosil, naj jaz mesto njega odpišem na ono pismo njegovi nečakinji, kar sem storil s pristnim oduševljenjem! In ko mi je za nekaj dni došel odgovor z Dunaja, v katerem se mi je Prešernova hči odzvala z odkrito izpovedjo o preslavnem svojem očetu, začelo se je med nama redno dopisovanje, katerega konečni izid je bil, da se je Ernestina Jelov-

bi hoteli trditi, da je stvar gotova in bi vsled tega ne delali s skrajnim naporom. Ali to lahko rečemo: ako vse napne vse sile, ako vsakdo stori svojo dolžnost v onih občinah, ki imajo še voliti, nade je dobre do dobrega uspeha. Ta zavest naj navduši naše, da nadaljujejo borbo z vseni močmi in z vsem navdušenjem.

Dr. Herold novemu predsedniku višega deželnega sodišča v Pragi. Prvaka mladočeske stranke dr. Herold je priobčil v »Narodnih listih« odprto pismo novemu predsedniku dru. Veselemu, v katerem dokazuje, da se sedaj hoče češke sodnike siliti, da bi postopali proti veljavnemu zakonu. Dr. Herold povdarja, da je pravna varnost toliko za posamičnika kolikor za narode najzanesljiveje jamstvo urejenega pravnega in državnega življenja.

Sodnik more le tedaj vršiti svojo vzvišeno nalogo, ako je prebivalstvo uverjeno, da se sodišča in njih organi dajejo voditi edino le od veljavnih zakonov. Vi ste prišli — pravi pisec — v deželo, obljudeno od dveh kulturno visoko razvitih narodov. Ta dva naroda imata pravico, da se žujima jednako postopa v jezikovnem pogledu in da je obema zajamčena ravnopravnost. Dr. Herold dokazuje, da ga ni nobenega zakona, ki bi le nem-ščino določal kakor notranji jezik.

Dalmatinske železnice. V seji železniškega sveta, ki je zboroval včeraj na Dunaju pod predsedništvom železniškega ministra pl. Witteka, so sprejeli predlog, glasom katerega izraža železniški svet željo, da je takoj izvesti gradnjo proge Split-Aržano ter popolniti omrežje dalmatinskih železnic. Tekom razpravljanja je izjavil pl. Wittek, da so predhodna dela za prof. Split Aržano že dovršena v tolika, da treba le ustavnega dovoljenja potrebne svote, pa da se takoj lahko prične z gradnjo. V investicijskem pleliminaru za leto 1900 se je že v to svrhu zahtevalo 1400000 kron. Želja, ki jo je izrazil železniški svet v gornjem predlogu, da se torej ne tiče vlade, ampak le nove zbornice poslancev.

Iz ogerskega parlamenta. Včeraj je zbornica poslancev nadaljevala generalno debato o proračunu. Posl. Juriss je govoril proti. Posl. Ivan Asborth je polemiziral proti ljudski stranki, vladi da niti opozicija ne more odreči lojalne dobrohotnosti. Govornik je za proračun. Proti istemu je govoril posl. Bozag. Posl. Csavaložky je obdolževal trgovinskega ministra, da o sestavi proračuna ni bil dovolj previden. Za 170.000 goldinarjev poštne vrednote da je zgubilo vsako vrednost, ker se je v tem času uvedla kronska veljava. Trgovinski minister je popravil to dejstvo v toliko, da so bile to milenijske dopisnice. Država da o tem ni trpela nobene škode.

Predsednik Krüger v Parizu. Predsednik Krüger je sprejel včeraj zastopnika pariškega municipalnega sveta, ki mu je izročil zlato kolajno v spomin obiska predsednika Krügerja v mestnem domu. Krüger se je zahvalil za sprejem in simpatije, ki jih je doživel v Parizu. Naglašal je zopet, da za razsodišče provzročiti mir v Trans-

strpnosti, ki ga je pregnala z rodoljubnega pozorišča, umaknil se je užaljen, kakor ranjeni jelen, v svojo samoto in je umrl pozabljen od nekdanjih svojih »prijateljev«, ne da bi bil pripravil za objavljanje izrečeno mu Prešernovo zapuščino in navedeno spominsko knjigo Ernestine Jelovškove.

Prišedša nazaj v Ljubljano, zatekla se je naša Ernestina k ranjkemu Franu Levstiku, izročivši njemu omenjeno ostalino Prešernovo, češ, da jo priredi za izdajo poezij njenega očeta, o kateri se je takrat govorilo, kakor svoje dni o nekem »Prešernovem albumu«.

No, gromoviti naš Levstik — Bog daj večni pokoj njegovi, v življenji nemirni duši! — bil je čudak, da mu ga ne bo zlepa vrstnika v Slovenih! Zapel nam je res ono prekrasno življensko navodilo:

„Eno pa potrebno je: Skrb za se, ljubi brata, Dvigni ga, odprni mu vrata, In sodnik naj bo sreč!“

Toda sam se je ravnal boré malo po tem zlatem svojem nauku! Zlasti tisto njegovo premehko in pregibčno »sreč« mu je kaj rada prekipevalo v strastni razburjenosti! Vrh tega pa je bil večer jezikoslovni eksperimentator, ki je jedno ter isto besedo tolmačil vsake pol ure drugače. Saj je še nam vsem v živem spominu, s kakšno vnemo se je poganjal za spremembo Prešernovega imena, ka-

saalu. — Senat je sprejel predlog, ki soglasne s komoro, izreka predsedniku Krügerju simpatije.

Tržaške vesti.

»Moje osebno menenje.« Ozirom na mojo notico, priobčeno predvčeršnjim pod naslovom »Moje zasebno menenje« izjavljam še enkrat z moško besedo, da je bilo to res le moje zasebno menenje — izraženo v nevolji zbok neveselih pojavov v našem javnem življenju izven Trsta in zbok v notici omenjenega konkretnega dogodka — in da nikdo ni znal o tej notici poprej, nego je bila v »Edinosti«. To storiti sem dolžan, da ne bi mislil kdo, da je bila rečena notica inspirirana od kogar si bodi. Nasprotno, v kolikor sem se uveril včeraj v zasebnih pogovorih z voditelji in nekaterimi rodoljubi, moram reči, da sem čisto osamljen se svojim menenjem. Naši možje menijo namreč, da jim ne treba misliti na odstop, dokler uživajo zaupanje tržaških in istrskih Slovanov, kakor se kaže ob vsaki priliki, kjer prihajajo z narodom v dotiko. Za njih pa da je merodavna le sodba tega poslednjega, ne pa sodba izventržaških in izvenistrskih razgretih krogov. Nadalje so naši možje po vsem drugačnega menenja, nego pa jaz, kar se tiče rodoljubne dolžnosti. Njih menenje je, da ravno rodoljubna dolžnost velevala, da ostanejo na svojem mestu vse dotlej, dokler ne bodo videli mož, ki bodo hoteli a tudi mogli in znali nadaljevati delo! —

Glavni namen mojemu »zasebnemu menenju« je bil ta, da dovedemo ad absurdum izven-tržaške in izvenistrske kroge, vse one, ki se toliko spodbikajo na naši taktiki in ki nam odrekajo vsako podporo le zato, ker se nečemo identifikirati z njihovo dotično stranko. Prepričan sem namreč tudi jaz, da — čim bi se se sedanjim voditelji in narodni delavci v Trstu in Istri res umaknili — bi potem ne bilo nikogar, ki bi nadaljeval narodno delo, kajti, kar je res delavnega, se v resnici zbira okoli zastave političnega društva »Edinosti«. A posledica bi bila le ta, da naši vnani rojaki sploh ne bi imeli več česa podpirati v Trstu in Istri.

Toliko v pojasnilo, da ne bo krivega tolmačenja.

M. C.

Izvadek iz poslanice presv. križevskega škofa Julija Drohobeezkega novim riemanjskim župljanom. V svoji poslanici pravi biskup:

Vi ste ostali v pravi katoliški vieri, promjenili ste samo obred. Budite stalni u sv. kat. vjeri i nedajte se ničim od nje odvratiti i zavesti. Opominjem vas riečima sv. apostola Pavla, kojima je efežane opominjao govoreč: Molim Vas ja suženj u Gospodu, da se dostojno vladate Vašemu zvanju, u koje ste pozvani, sa svakom smiernošću i krotosću, sa dugotrpnošću, trpeči drug druga u ljubavi starajući držati jedinstvo duha v svezi mira. Jedno tjelo i jedan duh, kao što ste i pozvani u jednoj nadi vašega zva-

tero je pozneje zopet preklicat! In ako je on dobil v roke kakšen spis, ni ga bilo mogoče dobiti od njega nazaj celo večnost! In to se je godilo navadnim rokopisom sodobnih pisateljev ali pesnikov. Ni čudo torej, da se je v ostalino slavnega Prešerna ugloblil in zapredel, kakor sviloprejka v svojo svileno lupino. Minevali so meseci in leta, o Levstikovi izdaji Prešernovih poezij in njegove zapuščine ni bilo ni duha, ni sluha navzlic vsem urgentijam in prošnjam pesnikove hčeri.

Neki dan se je le-ta prijkala k moji ženi, tožeča, da jej je Levstik pokazal — vrata, v nezmislju navedenega navodila svojega! Ko pa je na to moja soproga šla nadenj ter mu pojasnila — njegovo neopravičeno neuljudnost, vlile so se dobrosrčnemu možu po zagorelem obrazu debele solze; segel je v žep ter pomolil moji ženi znaten bankovec, rekše: »To jej dajte! Ko bi ne moral preživljati sam sebe, dal bi jej vso svojo plačo! Samo to jej povejte, naj me ne hodi priganjati: ko stvar dozori, že izdam zapuščino njenega očeta!« —

Žal, da je neizprosna smrt odvedla našega Levstika iz te solzne doline (v obljubljenem deželu onega sveta, ne da bi bila dozorela obečana setev njegove izdaje Prešernovih poezij z životopisnim komentarom po spominski knjigi pesnikove hčeri! —

(Pride še.)

nja. Jedan Gospod, jedna vjera, jedno kršćenje, jedan Bog i otac sviju, koji je nam svima i kroz sve i u svima nama.

Kao Vašega duhovnog pastira imenovao sam o. Alekz. Abodića, konzist. bilježnika«.

Biskup Drohobeezki podelja svojim novim ovčicam višepastirski blagoslov in jih opominja:

»Dočim Vas o svem tem obavešujem od srea, Vas kao novi Vaš nadpastir pozdravljam i ujedno Vas otčinski svetujem, da budite mirni, poslušni i strpljivi, dok se Vaša stvar stalno ne uredi.

Iz Riemanj nam pišejo: Gospod urednik! To vam je bila slavnost tukaj v Riemanjih minolo nedeljo! V soboto zjutraj se je bila bliskoma raznesla po vsej vasi vest, da je prišel dekret presv. g. Julija Drohobeezkega, škofa grško-katoliškega, staroslovenskega bogoslužnega jezika, da je naša občina vsprejeta v grško-katoliški obred in v zvezo grško-katoliške škofije križevačke staroslov. bogoslužnega jezika. Takoj je začela vsa vas krasiti svoje hiše; s cerkvenih stolpov so plapolale slovenske, papeževe in cesarske zastave. Po vočernicah so začeli pokati topiči na petih krajih in natrkovalo je slovesno zvonjenje pozno v noč, ob umetelnih ognjih, šviganju raket. Vas je bila čarobno razsvetljena. Tudi ljudstvo iz sosednjih vasij je prihitelo gledat. Po vsej vasi je bilo občno navdušenje in živahnost do po 11. uri. V nedeljo zjutraj natrkovanje zvonov, slovesna maša ob 10. uri. Iz vseh krajev došlo mnogo ljudstva. Po krščanskem nauku se je pričel gori omenjeni dekret, ki je vzbudil neopisno veselje v vsem ljudstvu. Slišali smo zopet besede miru in ljubezni. Po cerkvi so peli zahvalno pesem ljudje sami od sebe. Zvečer je bilo slovesno pritrkovanje. Pevsko društvo »Slavec« je pel v cerkvi.

Mnogoleten boj je — izvojevan.

Vera naša je ista ostala, ista katoliška. Samo obred bo drugi in bogoslužni jezik bo slovenski. Grški katoliki spoznavajo — z malo spremembo — iste verske resnice, zakramente in istega papeža! Spadali pa bomo pod križevačko škofijo in zagrebško nadškofijo. Katoličanov grškega obreda še staroslovenskim bogoslužnim jezikom je v Avstro-Ogerski nad 5 milijonov. (V Galiciji 3 milijone, v Ogersko-Hrvatski okolo 3 milijone).

Volitve v zavarovalnico za slučaj nezgod. — Rodoljubi, pozor! Ker smo čitali v ljubljanskih listih in tudi posneli v včerajšnji »Edinosti«, da so v Kamniku za VI. kategorijo imenovali svojega kandidata in ker nekateri listi priporočajo volilnim upravičencem, naj pošiljajo glasovnice zavodu naravnost, opozarjamo rodoljube najnujnejše:

V Trstu so Slovenci konstituirali centralni volilni odbor, ki hoče obrniti vso pažnjo tem volitvam in iti volilec na roko. **Temu volilnemu odboru naj se doposiljajo glasovnice!!** Ta odbor hoče tudi — seveda v sporazumljenju s poklicnimi činitelji — določiti kandidate. Na teh volitvah se udeleže tri pokrajine, kam pridemo torej, ako bo vsak okraj določal svoje kandidate!! Na ta način ne pridemo nikamor. Slovenske liste prosimo, naj opozoré na gori rečeno in naj ne proglašajo nikakih kandidatur brez sporazumljenja s centralnim volilnim odborom v Trstu.

Pošta za ces. ladjo »Zriny«. Na e. kr. pošti v Trstu l. bodo odpravljali za imenovano ladjo v Genovo pisma vsak dan ob 8. uri 25 minut zjutraj.

Kap je zadela sinoči ob 5. uri in pol na borznem trgu 28-letnega trgovca z vjnom Petra Roeco iz ulice S. Michele št. 26. Spravili so ga v lekarno Vielmetti, kjer je kmalu potem umrl. Zapustil je vdovo in 4 otroke.

Avstrijski desertér — anarhist. Včeraj je prišel iz Carigrada v našo luko Lloydov parnik »Carintia« in z njim 29-letni Ferdinand Castro iz Trsta. Isti je pred 9 leti desertiral od e. in kr. vojne mornarice ter si v tej dobi spravil krive listine, glaseče se na ime nekega Kumarja. Italijanske oblasti pa ga zasledujejo kakor anarhista. — Pol. oficijal Krainer ga je aretirat.

Ubegla služkinja. Neka 18-letna Pastiersic iz Dalmacije je služila pri neki gospej v Trstu ter jo okradla. Potem je izgnila iz mesta. Oblasti jo zasledujejo.

Aretiranje. Policijski oficijal Titz je aretirat včeraj 38-letnega ladijskega kuharja Petra Pupinija iz Drniša v Dalmaciji, katerega zasleduje sodišče v Šibeniku zaradi tatvine 3000 lir. — Nadalje so bili včeraj aretirani, Alojzij Gatti, nevaren subjekt, ki je izgnan iz Avstrije in ki ga zasledujejo bene-

čanske oblasti, ter znan tat Alojzij d'Andrea, tudi izgnan iz Avstrije.

Dražbe premičnin. V poned., dne 3. decembra ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za ei-vilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: na Korzu št. 22, kože, kopita in obuvala; na Korzu št. 37, oprema v zalogi in razglednice; na trgu della Borsa št. 13. in v ulici Fontanone št. 18, oprema v zalogi; v ulici dell'Acquedotto št. 35, hišna oprava; v ulici Sanità št. 16, in v ulici Crociferi št. 4, usuje in obuvala; v ulici Sanità št. 8 pt. tirjatve.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 10.7, ob 2. uri popoldne 10.0 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 745.3. — Danes plima ob 5.22 predp. in ob 6.24 pop.; oseka ob 0.24 predpoludne in ob 11.57 popoldne.

»Zveza tržaške slovenske mladine« naznanja slav. občinstvu, da priredi danes, v soboto, dne 1. dec. t. l. svoj plesni venček v svoji navadni plesni dvorani v ulici Rossetti št. 4, katera bo sijajno razsvetljena in lepo odličena z narodnimi trobojnicami. Plesovodja gospod Ivan Umek. Začetek plesa točno ob 9. uri zvečer in konec ob 3. uri zjutraj.

Ustopnina za gospode z eno gospico 1 K, za gospice same 40 st.

Na obilno udeležbo uljudno vabi

odbor.

„Obrtniško kons. in posojilno društvo v Škledju,« registrovana zadruga z omejeno zavezo, priredi v nedeljo dne 16. decembra 1900. ob 1. uri popoldne svoj osnivalni občni zbor, v prostorih g. Ivana Sancein p. d. Toč, se sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednika. 2. Volitev novega odbora.

K obilni udeležbi uljudno vabi

Začasni odbor.

Veselica v Lonjerju minole nedelje se je prav dobro obnesla. Prišlo je udeležencev od sv. Marije Madgalene spodnje in zgornje, od sv. Ivana, z Vrdele in Trsta. Prišlo jih je več, nego se je pričakovalo. Veselico je počastil tudi zastopnik III. okraja, gospod Ivan Marija Vatovec s soprogo. Odbor pevskega društva »Zastava« se torej iskreno zahvaljuje vsem udeležencem. Sosebno pa poslancema g. Vatovecu in pa g. dr. Rybářu za doposlani nam obilni dar. (Gosp. dr. Rybář je bil namreč na volilnem shodu v Istri.) Slednjič se zahvaljuje igralcem bratskega društva »Kolo« v Trstu. Živeli!

Odbor.

Sv. Miklavž pride letos nekoliko pozneje v Trst nego običajno, — ker se je menda zamudil drugod po svetu —, da obdaruje pridne otroke, male in velike.

V »Sokolovo« dvorano pride v soboto 8. decembra zvečer, a k sv. Ivanu pride dne 9. dec. popoldne.

Opozarjamo posebno na »Miklavža« pri sv. Ivanu, kjer se pred nastopom uprizori »Stari Iljia«. Gotovo je še marsikomu v spominu ta igrokaz, ki ima res lepe momente in je uprav umetniško prirejen. Ker bodo sodelovale naše najboljše moči, upamo, da tudi to privabi mnogo občinstva. In res naj nihče ne zamudi prilike, posebno pa oni, ki ni še videl te igre.

Če se povemo, da je čisti dohodek namenjen za družbo sv. Cirila in Metoda, potem ve menda vsakdo, kaj mu velevala narodna dolžnost.

Jutri v Barkovlje. Opozarjamo še zadnjikrat na opereto »Črevljar baron« ki se jutri 2. decembra vprizori v Barkovljah. Čuli smo neke pritožbe radi previsoke ustoppnine. A sl. občinstvo naj pomisli, da imamo silno veliko stroškov z uprizoritvijo te operete. Če bi določili premalo ustoppnino, kaj ostane potem za Cirila in Metoda? Kdor pride, doseže dvojno: samemu sebi zabavo in istočasno podpira našo prekornostno šolsko družbo. Ne plašimo se torej ne stroškov, ne vremena, ne daljave! Na svidenje vsi, v nedeljo popoldne v Barkovljah.

Ženski podružnici družbe sv. Cirila in Metoda je podarila gospa Angeli 5 K, za otroški vrtec v Rocolu! Bog plačaj!

Ženska podružnica v Trstu je pričela potom »Slovenke« in direktno razpošiljati č. rodoljubom in rodoljubkam po deželi okrožnice za božičnico. Ni treba mi danes še tolmačiti, koliko pomoremo naši ubogi slovenski deci s svojimi prispevki. Koliko pripomoremo ubogim starišem, da udobi ta in oni otrok potrebno obleko ali obutev. Kako so isti hvaležni svojim dobrotnikom!

Že mnogo časa svetujem vsem onim, kateri trpijo na bolečinah v želodcu in nerednostih v črevesih, da uporabljajo Vašo izvrstno **želodčno tinkturo**, kojo sem jaz sam uporabljal s prav izvrstnim vspehom. Z odličnim spoštovanjem
 Monjan (Istra), 6. oktobra 1900.

Don Peter Franceschini,
 duhoven.

Dunajska filjalka
Hranilne vloge na knjižice s 4%.
Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in razvinkuliranje obligacij.

GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA
registrirano društvo z omejeno zavezo,
v Gorici
Gospodarska ulica št. 7., I. nadst.
v lastni hiši.

Hranilne vloge sprejemajo se od vsakega, če tudi ni član društva in se obrestujejo po 4 1/2 %, ne da bi se odbijal rentni davek.
Posojila dajejo se samo članom in sicer na menjice po 6 % in na vknjižbe po 5 1/2 %.
Urađuje vsaki dan od 9. do 12. ure dopol. in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj in praznikov.
Stanje hran. vlog. leta 1899. okroglo K. 1.400.000.
Poštuo-hran. račun št. 837.315.

Najizvrstnejše, najtolsje in najcenejše

tamburice

izdeluje in pošilja
Prva siseška izdelovalnica tamburic
J. Stjepušin
Sisek (Hrvatska)
Odlikovana na pariški razstavi 1900
in na miljenjski razstavi 1896 z velikimi kolajnam.
Velik ilustriran cenik se pošilja na zahtev vsakemu brezplačno in franko.

Tržaška posojilnica in hranilnica
registrirana zadruga z omejenim poroštvom,
ulica S. Francesco št. 2, I. n.
(Slovenska Čitalnica).

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, če tudi ni ud zadruga in se obrestujejo po 4%. Rentni davek od hranilnih ulog plačuje zavod sam.
Posojila dajejo se samo zadrugnikom in sicer na vknjižbo po 5 1/2 %, na menjico po 6 %, na zastave po 5 1/2 %.
Urađne ure so: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne.
Izplačuje se: vsaki ponedeljek od 11—12 dopoldne in vsaki četrtek od 3—4 popoldne.

Postno hranilnični račun 816.004.

Kvizdova krepčalna tekočina za konje

8 zlatih, 19 srebrnih kolanj, 30 častnih in zahvalnih diplom.

Rabi se že skoro 40 let v dvornih konjičnicah v večjih vojaških in civilnih hlevih za krepčanje pred velikimi in po istih, kadar si konj nogo izpahne, o otrpnjenosti kit itd. Ista ustosoplja konje v izredne napore pri dirkah. — Pristna je le se zvraven stoječo varnostno znamko ter je na prodaj v vseh lekarnah in drogerijah Avstro-Ogerske. Glavno zalogo ima

Fran Ivan Kwizda,
e. kr. avstr. ogerski, kralj. rumunski in knežje bolgarski dvorni zalagatelj.
Okrožno lekarnar, Korneuburg pri Dunaju.

Živnostenska banka
na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Carl Greinitz Neffen

Na Corsu šte. 33. podružnica Trst. Piazza della Legna 2.

Železo in razno železno blago na drobno in na debelo.

Priporočajo svojo dobro sortirano zalogo

predmetov za stavbarstvo
traverze, zaklepe, železo za kovače in facon, stare železnične šine, držaje in ograje, vednjake, pumpe, železne cevi in take iz vlitiga železa, vse tehnične predmete, popolne naprave kopelji in stranišč peči in štedilna ognjišča
kuhinjsko, namizno in hišno opravo, železne meble in pred ognjem varne blagajne nagrobne križe in obgrobnje ograje, orodja za vsako obrt.

Svojo zahvalo

izrekava prav toplo vsem nam naklonjenim poznanim in nepoznanim p. n. odjemalcem, zlasti pa velespoštovanemu žensstvu, katero s tako odločnostjo po vseh prodajalnicah naše testenine zahteva.

Z vsem spoštovanjem

Žnideršič & Valenčič

II. Bistrica v oktobru 1900.

**Iznenadenje pride gotovo,
za danes nemogoče!**

Za Miklavža in za Božič

napripravnije darilo otrokom so nastopne knjižice s podobami, ki jih je navlaš zato izdalo podpisano založništvo:

Dobri otroci.

Prizori iz otroškega življenja s pesmicami (kolorirano). Cena 24 v. po pošti 29 v.

Otročičem v zabavo.

22 koloriranih slik s pesmicami.
a) Broširana izdaja, cena 80 v. po pošti 85 v.
b) Izdaja na močni lepenki kot leporelo, cena K 1.50 v., po pošti K 1.70 v.

Noetova barka.

Živalstvo v podobah, fino kolorirano s pesmicami. Cena K 1.50 v., po pošti K 1.75 v.

Sladki orehi.

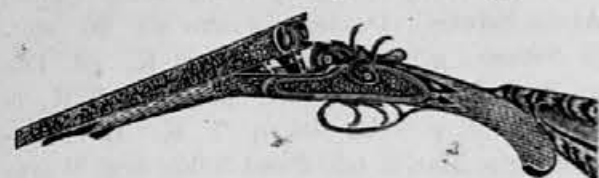
Ilustrovani računski primeri s podloženimi pesmicami (kolorirano). Cena trdo vezani knjigi K 1.60 v., po pošti K 1.80 v.

Založništvo L. Schwentner v Ljubljani.

Glavnica v akcijah 20.000.000 K.
Reservni zaklad nad 7.000.000 K.
Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu, Plznu, Budejovicah, Pardubicah, Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Razsežno jamstvo

Ludovik Borovnik

tovarna in izdelovalnica precizijskih pušk
Borovlje (Ferlach) Koroško

priporoča

evoje najboljše in zanesljive puške vseh zistemov in kalibrov. Znamenite in oštrostrelne puške za šibre, risanice, lovske kratke puške in dvocevke za cele krogle iz dobrega kovanega materiala, najsolidnejše puškarsko ročno delo ter dobro preskušano. Komade, ki ne ugajajo sprejemem nazaj, jih zamenjam ali pa povrnen denar. Sprejemam v popraviljanje vse, udelavam cevi v stare puške, nova kopita, predelavam puške za nabijanje od spredaj v take za nabijanje od zadaj itd. Pri najsolidnejšem delu. zmerne cene.

Slovenski cenik pošljem na zahtevanje brezplačno in franko

Veliki krah!

New York in London nista priznala niti evropski celini ter je bila velika tovarna srebrnine prisiljena, oddati svojo zalogo zgolj proti majhnemu plačilu delavnih moči. Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne gl. 6.60 in sicer:

- 6 komadov najfinjših namiznih nožev s pristno angleško klinjo;
- 6 komadov ameriških pat. srebrnih vilic iz enega komada;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih jedilnih žlic;
- 12 kom. amer. pat. srebrnih kavčnih žlic;
- 1 komad ameriška patent. srebrna zajemalnica za juho;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za mleko;
- 6 kom. ang. Viktorija čašice za podklado;
- 2 kom. efektnih namiznih svečnikov;
- 1 komad cedilnik za čaj;
- 1 kom. najfin sipalnice za sladkor.

Vsek teh 42 predmetov je popre stalo gl. 40 ter jih je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni gl. 6.60. Američansko patent srebro je skozi in skozi bela kovina, ki obdrži bojo srebra 25 let, za kar se garantuje. V najboljši dokaz, da le-ta inserat ne temelji na

nikakšni slepariji

zavezujem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago všeč, povrniti brez zadržka znesek in naj nikdor ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno prikladna kot prekrasno.

svatbeno in priložnostno darilo

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo. Dobiva se edino le v

A. HIRSCHBERG-a

Eksportni hiši američanskega pat. srebrnega blaga na Dunaji II., Rembrandtstr. 19.

Pošilja se v provicijo proti povzetju, ali če se znezek naprej vpošlje.

Čistilni prašek za njo 10 kr.

Pristno le z zraven natisnjeno varstveno znamko (zdrava kovina.)

Izveček iz pohvalnih pisem.

Bil sem s pošiljateljavo krasne garniture jako zadovoljen. Ljubljana.
Oton Bartusch, e. in kr. stotnik v 27. pešp olku S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen. Tomaž Rožanc, dakan v Mariboru.
Ker je Vaša garnitura v gospodinjstvu jako koristna, prosim, da mi pošljete še jedno. St. Pavel pri Preboldu.
Dr. Kamilo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik.

Martin Marc

priporoča slavnemu slovenskemu občinstvu svojo gostilno

„All'antica lavandaia“

ulica Industria št. 39.

pri Sv. Jakobu;

toči izvrstno istrsko in dalmatinsko črno, vipavsko belo vino ter Koslerjevo pivo. Izvrstna kuhinja, vedno preskrbljena z gorkimi in mrzlimi jedili.

„Ljubljanska kreditna banka“
v Ljubljani
Spitalske ulice št. 2.

Nakup in prodaja
vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pisem, srečk, novcev, valut itd. po najkulantnejših pogojih.

Posojila na vrednostne papirje proti nizkim obrestim.
Zavarovanje proti kurzni izgubi.
Promese k vsem žrebanjem.

Sprejemanje denarnih vlog na vloženo knjižico, na tekoči račun in na girokonto s 4 1/2 % obrestovanjem od dne vloge do dne vzdiga.
Eskompt menije najkulantneje.
Borzna naročila.